

Svečanom sjednicom, koja je danas održana u zagrebačkoj Starogradskoj vijećnici, službeno je osnovana Antifašistička liga Republike Hrvatske. Riječ je o asocijaciji civilnih udruga i pojedinaca koji dijele zabrinutost razvojem događaja u Hrvatskoj, gdje se javno poricanje temeljnih etičkih vrijednosti demokratskog društva ponovo nameće kao legitimna politička opcija. Podsjetimo, Liga je formirana na prošlogodišnji Dan pobjede nad fašizmom, odnosno 9. svibnja, a prema riječima Juraja Hrženjaka, predsjednika Inicijativnog odbora Lige koji je otvorio današnju osnivačku skupštinu, ta je asocijacija u samo godinu dana uspjela potaknuti građane Hrvatske na okupljanje i javno izlaganje u ime ostvarivanja antifašističkih vrijednosti.

- Pobjeda nad naci-fašističkom ideologijom se tek treba izvojevati. To je općenito dug proces, a posebno u Hrvatskoj i drugim tranzicijskim zemljama. U Hrvatskoj se i danas vodi borba s vjetrenjačama, izmišljenim neprijateljima, falsificiraju se povijesne činjenice, truju se mlade generacije, pri čemu važnu ulogu zauzimaju crkveni vrh i rašireni povijesni revizionizam – istaknuo je Hrženjak pred okupljenima nakon minute šutnje za Adama Dupala i ostale preminule utemeljitelje Antifašističke lige RH.

- Naš veliki pjesnik Tin Ujević je poručio: 'Ne boj se! Nisi sam! Ima i drugih nego ti koji nepoznati od tebe žive tvojim životom...' To da nismo sami potvrđuje činjenica da je Antifašistička liga RH u samo godinu dana uspjela okupiti 15.000 članova Saveza antifašističkih boraca i antifašista RH, oko 4.000 članova Saveza društava Josip Broz Tito, 11.000 članova Saveza ratnih i vojnih invalida RH Drugog svjetskog rata, oko 2.000 članova Srpskog narodnog vijeća te 100 članova Srpskog demokratskog foruma, Romskog nacionalnog vijeća, Židovske općine, Židovske vjerske zajednice Bet Israel i 500 članova drugih udruga – kazao je predsjednik Inicijativnog odbora Lige i dodao da ova asocijacija predstavlja etničku, kulturnu i humanističku Hrvatsku u Europi i svijetu.

- Ne želimo da Hrvatsku predstavlja ekstremna desnica koja nas gura u mržnju i strah. Ja sam jedan od preživjelih koji je dolazak takve mržnje osjetio na vlastitoj koži te ne bih htio da naši unuci proživljavaju isto. Hrvatski narod nikada u povijesti nije podržavao ekstremne ideologije, a na tim povijesnim činjenicama i iskustvima Liga bi trebala izrasti u snagu koja će moći stati u obranu mira, jednakosti i slobode za sve i pod jednakim uvjetima – zaključio je Hrženjak, koji ne na današnjoj skupštini izabran za počasnog predsjednika Antifašističke lige RH.

Zoran Pusić, predsjednik Građanskog odbora za ljudska prava, koji je danas imenovan na mjesto predsjednika Lige, kazao je kako će Liga pored obilježavanja različitih obljetnica u narednoj godini raditi i na ad hoc reakcijama na sve brojnije izjave u javnosti kojima se direktno

ugrožavaju dostignuti standardi ljudskih prava.

- Ono što antifašizam čini aktualnim je činjenica da se poricanje temeljnih vrijednosti društva danas nameće kao demokratska opcija, a protiv neistomišljenika se poziva na fizičko nasilje - upozorio je Pusić te podsjetio na 'rat nakon rata' devedesetih – od revitalizacije ustaške ideologije, javne demonstracije etničke isključivosti, teritorijalnih pretenzija, pristranog pravosuđa i policije, do zataškavanja i neprocesuiranja ratnih zločina.

- U današnjoj Hrvatskoj treba govoriti o antifašizmu jer demokratske vrijednosti danas i ovdje ne ugrožavaju Crveni Kmeri ni staljinizam, već radikalna desnica, odnosno apologeti ustaštva u Hrvatskoj i četništva u Srbiji, čiji su postupci karakteristični za fašizam i nacizam – objasnio je Pusić i istaknuo da su današnje generacije uskraćene za dragocjena iskustva prethodne generacije.

- Oni koji su ustali protiv fašizma kada je on u svojoj okrutnosti dosegnuo apsolutno zlo, zaslužuju najdublje poštovanje, međutim ideje i praksa fašizam nisu nešto s čim se raskrstilo prije 70 godina. To dokazuje pokušaj stvaranja stranačkih vojski, napadi na LGBT osobe i pripadnike romske zajednice te stvaranje političkih stranaka koje svoju snagu crpe iz mržnje prema drugima i drugačijima. Nažalost, fašizam i nacizam nisu nestali, niti je njihova dijabolična privlačnost relikv prošli. Iz povijesti smo naučili da pokreti naslonjeni na te ideje prosperiraju tijekom ekonomskih kriza. Dok u Europskoj uniji desne stranke jačaju na antiimigrantskoj politici, u Hrvatskoj je riječ o klasičnom obrascu poticanja netrpeljivosti prema manjinama. Sve to ukazuje i da stare članice EU, koje su nekada gradile tu zajednicu na antifašističkim vrijednostima, danas gube imunitet na tu opaku bolest. Zbog toga će se Antifašistička liga RH zalagati za temeljne antifašističke vrijednosti dok ih je još uvijek moguće obraniti argumentima – zaključio je Pusić. Uz veleposlanika Kraljevine Norveške, predstavnika Igmanske inicijative iz regije te predstavnika Ministarstva branitelje RH, okupljenima se obratio i bivši predsjednik Ivo Josipović, koji je izrazio žaljenje što u društvu postoje tendencije koje su dovele do osnutka Lige.

- U političkoj praksi sam se susreo s kritikama zbog govora o antifašističkim vrijednostima i prisutnosti 'ustaške guje'. Nažalost, nisam bio u krivu jer nam povijest pokazuje da se fašističke ideje pojavljuju periodično, uporno i tamo gdje to ne bismo mogli očekivati. Znali su mi reći da se ne treba baviti prošlošću, već da treba gledati u budućnost. No, to bi bilo tako da rasprava o povijesti zapravo nije rasprava o budućnosti. Oni koji revidiraju povijest i koji zagovaraju kvinslinški režim su nažalost bolje organizirani, vidljiviji su na javnoj sceni i financirani su iz javnih sredstava. A za to smo krivi svi, baš kao i za činjenicu da danas među nama nema više mladih koji su spremni braniti istinu, pravdu i budućnost – rekao je Josipović.

Povjesničar Slavo Goldstein podsjetio je kako je britanski povjesničar Tony Judt na prvo mjesto liste onih koji su u teškim vremenima Drugog svjetskog rata imali dovoljno hrabrosti da vrate samopoštovanje svojim narodima istaknuo Josipa Broza Tita.

- Ipak, uz dužno poštovanje, prema Titu moramo postaviti i određene rezerve. Iako je najpoznatiji čovjek koji je rođen u ovoj zemlji te mu se pripisuju ogromne zasluge u svjetskoj politici i povijesti, antifašizam danas ne možemo braniti njegovim imenom. Ispravno je reći da je on bio antifašisti četiri ratne godine, ali i da je već 1945. zastupao staljinizam koji je u suprotnosti s antifašističkim vrijednostima. Stoga je ispravno reći da mi ovdje okupljeni zastupamo antifašizam, a da Tita poštujemo – zaključio je Goldstein.

Pored Zorana Pusića koji je imenovan na mjesto predsjednika Antifašističke lige RH te Juraja Hrženjaka koji je postao počasni predsjednik, na mjesto zamjenice predsjednika imenovana je Vesna Teršelič, voditeljica Documente – Centra za suočavanje s prošlošću.

Članovi izvršnog odbora Lige su: Bibijana Papo, Romsko nacionalno vijeće, Božo Rudež, Milena Ostojić, Mreža antifašistkinja Zagreba, Franjo Habulin, Savez antifašističkih boraca i antifašista RH, Jovan Vejnović, Savez društava Josip Broz Tito, Eugen Jakovčić, Kuća ljudskih prava, Dragan Markovina i Aneta Lalić, Srpsko narodno vijeće te Sanja Zoričić Tabaković, Židovska općina Zagreb.

Antifašistička liga Republike Hrvatske